

СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради Запорізької
гімназії №63 Запорізької міської ради
Протокол від 01.09.2022 №13
Голова педагогічної ради

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ по ЗГ №63
від 01.09.2022 №

_____ Геннадій ЦИГАНОВ

ПОЛОЖЕННЯ
про критерії та порядок оцінювання
навчальних досягнень здобувачів освіти
у Запорізькій гімназії №63
Запорізької міської ради

Запоріжжя
2022

Загальні положення

1.1. Положення про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Запорізькій гімназії №63 Запорізької міської ради (далі – Положення) розроблено відповідно до вимог Законів України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145- VIII (розділ V Забезпечення якості освіти, стаття 41: Система забезпечення якості освіти), «Про повну загальну середню освіту» від 16.01.2020 № 463-IX (розділ III Освітній процес, стаття 17: Оцінювання результатів навчання учнів та їх атестація), Державного стандарту базової середньої освіти (постанова КМУ № 898 від 30.09.2020 року), Наказів Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.04.2011 №329 «Про затвердження Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти», Міністерства освіти і науки України від 13.07.2021 № 813 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти», а також ПОЛОЖЕННЯ про академічну доброчесність учасників освітнього процесу Запорізького навчально-виховного комплексу №63 Запорізької міської ради Запорізької області та СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОГО НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО КОМПЛЕКСУ №63 ЗАПОРІЗЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ на 2019-2024 роки.

1.2. Дане Положення створено для:

- систематизації навчального матеріалу в процесі навчання, свідомого його засвоєння здобувачами освіти та стимулювання гімназистів до систематичної активної роботи впродовж навчального року;

- забезпечення відкритості контролю, що включає ознайомлення ліцеїстів на початку вивчення предмету/теми з контрольними завданнями та всіма формами контрольних заходів і критеріями їх оцінювання та недопущення розбіжностей між завданнями, що виносяться для контролю і чинною програмою;

- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується застосуванням рівневої та 12-бальної шкал оцінювання;

- створення належних умов для засвоєння програмового матеріалу і підготовки до контрольних заходів, що досягаються шляхом чіткого їх розмежування за змістом і в часі;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей гімназистів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладачів.

1.3. Положення наголошує, що основні принципи оцінювання в гімназії:

- Рівність.

- Відкритість, співпраця та участь учнів, а тому взаємодія, зворотний зв'язок, співпраця між гімназією та батьками або особами, які їх замінюють.

- Системність та послідовність. Цьому сприяють спеціальні гімназійні процедури та цілеспрямована спільна робота.

- Різноманітність та проведення часто, але без перевантажень.

- Обґрунтованість цілей та критеріїв.

- Врахування віку та здібності кожного.

Окремо виділяються етичні принципи оцінювання в гімназії:

- правдиве;

- справедливе;

- заохочувальне;

- просте;

- різнобічне;

- спрямоване на різні галузі навчання та розширення можливостей.

1.4. Оцінювання навчальних досягнень ліцеїстів за всіма видами навчальної діяльності здійснюється з предметів загальноосвітньої підготовки та проводиться за поточним формувальним оцінюванням (оцінювання для навчання) та підсумковим оцінюванням (семестрове, річне).

1.5. Знання, вміння ліцеїстів з предметів загальноосвітньої підготовки оцінюються за 12-бальною шкалою на підставі Загальних критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 05.05.08р. № 371 та критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів із кожного навчального предмета.

1.6. Оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти в освітніх галузях «Мистецтво», «Соціальна та здоров'язбережувальна», «Фізична культура» здійснюється на позитивному ставленні до кожного учня, і враховує не рівень недоліків, а рівень особистих досягнень. Визначення досягнень ліцеїстів у рівнях (Високий, Достатній, Середній, Початковий) з зазначених вище галузей надає змогу вчителю об'єктивно, але водночас, не пригнічуючи особистість підлітків, оцінити тих, хто немає яскраво виражених художніх чи фізичних здібностей, проте характеризується сумлінним ставленням до навчання, активністю, ініціативністю. З врахуванням використання власної шкали визначено правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством, для виставлення у Свідоцтві досягнень (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 Рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти).

1.7. Система оцінювання в ліцеї має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

1.8. В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

2. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень ліцеїстів.

Поступальне вдосконалення загальної середньої освіти спрямоване на переорієнтацію процесу навчання на розвиток особистості учня, на навчання його самостійно оволодівати новими знаннями, на формування функціональних, мотиваційних та соціальних компетентностей.

У контексті цього змінюються і підходи до оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів освіти як складової навчального процесу. Оцінювання має ґрунтуватися на позитивному принципі, що передусім передбачає врахування рівня досягнень учня, а не ступеня його невдач.

Визначення рівня навчальних досягнень учнів є особливо важливим з огляду на те, що навчальна діяльність у кінцевому підсумку повинна не просто дати людині суму знань, умінь та навичок, а сформувати її *компетентність як загальну здатність, що базується на знаннях,*

досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню. Поняття компетентності не зводиться тільки до знань і навичок, а належить до сфери складних умінь і якостей особистості. Компетентісний підхід до освіти передбачає вміння на основі знань вирішувати проблеми, які виникають у різних життєвих ситуаціях.

2.1. Оцінювання - це процес встановлення рівня навчальних досягнень гімназиста/гімназистки в оволодінні змістом предмета, вміннями та навичками відповідно до вимог чинних навчальних програм та ДС БЗСО. Оцінювання – основний засіб, за допомогою якого вимірюють досягнення й діагностують проблеми навчання, надають зворотний зв'язок, ознайомлюють учасників освітнього процесу зі станом, проблемами й досягненнями освіти.

2.2. Об'єктом оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти в ліцеї є знання, вміння та навички, досвід творчої діяльності, досвід емоційно-ціннісного ставлення до навколишньої дійсності. Слід чітко розрізняти оцінювання як процес, що відбувається постійно: під час роботи на уроці, спостереження за навчальною діяльністю гімназистів, аналізу їхніх відповідей та виконання різних видів робіт та оцінку як результат процесу оцінювання, а саме, визначення й вираження в умовних знаках – балах та оцінних судженнях учителя – наскільки гімназисти засвоїли знання, вміння та навички відповідно до вимог навчальних програм.

2.3. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень гімназистів є:

- *контролююча*, що передбачає визначення рівня досягнень окремого здобувача освіти, виявлення рівня готовності до засвоєння нового матеріалу, що дає змогу викладачу, відповідно, планувати й викладати навчальний матеріал;

- *навчальна*, що зумовлює таку організацію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, коли здійснення оцінювання сприяє повторенню, вивченню, уточненню й поглибленню знань, їх систематизації, вдосконаленню навичок і вмінь;

- *діагностико-коригувальна*, що передбачає з'ясування причин труднощів, які виникають в здобувача освіти в процесі навчання, виявлення прогалин у знаннях і вміннях та внесення коректив, спрямованих на усунення цих прогалин у діяльність учня і педагога;

- *стимульовально - мотиваційна*, що визначає таку організацію оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, коли здійснення оцінювання стимулює бажання поліпшити свої результати, розвиває відповідальність, сприяє змагальності, формує позитивні мотиви навчання;

- *виховна*, що полягає у формуванні вміння відповідально й зосереджено працювати, застосовувати прийоми контролю й самоконтролю, сприяє розвитку працелюбності, активності, та інших позитивних якостей особистості.

2.4. Оцінювання має бути зорієнтованим на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключові компетентності та наскрізні вміння й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Враховуючи ці вимоги для оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, доцільно керуватися такими категоріями критеріїв:

2.4.1. розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

2.4.2. комунікація (тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);

2.4.3. планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;

2.4.4. рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

2.4.5. Означені категорії взаємопов'язані між собою, доповнюють одна одну і включають:

- повноту як кількість знань, визначених чинною навчальною програмою;
- глибину знань як усвідомленість існуючих зв'язків між групами знань;
- гнучкість знань як уміння застосовувати набуті знання в стандартних і нестандартних ситуаціях, знаходити варіативні способи використання знань, уміння комбінувати новий спосіб діяльності з уже відомим;
- системність знань як усвідомлення їх структури, ієрархії і послідовності, тобто усвідомлення одних знань як базових для інших;
- міцність знань як тривалість збереження їх у пам'яті, відтворення їх у необхідних ситуаціях.

Також слід розуміти, що знання є складовою умінь діяти. Такі уміння виявляються в різних видах діяльності й поділяються на розумові і практичні. Навички це дії, доведені до автоматизму в результаті виконання вправ. Для сформованих навичок характерні швидкість і точність відтворення. А ціннісні ставлення виражають особистий досвід ліцеїстів, їхні дії, переживання, почуття, які виявляються у відношенні до того, що оточує (людей, явищ, природи, пізнання тощо). У контексті компетентнісної освіти це виявляється у відповідальності здобувачів освіти, прагненні закріплювати позитивні надбання в навчальній діяльності, зростанні вимог до своїх навчальних досягнень.

2.5. Названі вище орієнтири покладено в основу чотирьох рівнів навчальних досягнень здобувачів освіти: початкового, середнього, достатнього, високого. Вони визначаються за такими характеристиками:

2.5.1. *Початковий рівень*: відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.

2.5.2. *Середній рівень*: відтворено основний навчальний матеріал, виконуно завдання за зразком, спостерігається володіння елементарними вміннями навчальної діяльності.

2.5.3. *Достатній рівень*: здобувач освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, може пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй бракує власних суджень.

2.5.4. *Високий рівень*: знання є глибокими, міцними, системними; простежується застосування знань для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

2.5.5. Визначення високого рівня навчальних досягнень, зокрема, оцінки 12 балів, передбачає знання та уміння в межах навчальної програми і не передбачає обов'язкової участі у олімпіадах, творчих конкурсах тощо.

Кожний наступний рівень вимог вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики (Додаток 1). Критерії оцінювання навчальних досягнень з кожної навчальної дисципліни, за всіма видами робіт наведені у чинних програмах з усіх предметів і реалізуються в нормах оцінок, які встановлюють чітке співвідношення між вимогами до знань, умінь і навичок, які оцінюються, та показником оцінки в балах.

2.6. Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод,

дбайливе ставлення до ресурсів і довілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення здобувачем освіти принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

2.7. Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання гімназія застосовує Орієнтовну рамку оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти (Додаток 2) або на її основі розробляються власні критерії та шкалу оцінювання. У пропонованій Орієнтовній рамці оцінювання навчальних досягнень навчальні досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

2.8. Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти, прийнято рішення на педагогічній раді колективу, що у першому семестрі 5-го класу до початку II чверті підсумкове та, у разі застосування, проміжне оцінювання результатів навчання учнів здійснювати за рівневою шкалою, а його результати позначати словами або відповідними літерами: «початковий (П)», «середній» (С), «достатній» (Д), «високий (В)», та супроводжувати вербальною характеристикою з орієнтацією на досягнення учня / учениці (а не на помилки або невдачі). Перейти від підсумкового оцінювання за рівневою шкалою в I чверті I семестру до оцінювання за бальною шкалою з II чверті I семестру. При виставленні річної оцінки орієнтуватись на оцінки за I та II семестр, а можливу різницю між рівнями результатів навчання у I та II семестрах враховувати шляхом виставлення річної оцінки, що відповідає вищому показнику.

2.9. Якщо рівень результатів навчання гімназиста/гімназистки визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

3. Діагностувальне оцінювання.

Це тип оцінювання, мета якого визначити можливості здобувача освіти та труднощі в процесі навчання для того, щоб надати допомогу й визначити наступні етапи навчання.

Його проведення і планування відбувається за ініціативою вчителя або навчальної частини гімназії. При цьому на початку навчання вчитель визначає рівень компетентності учнів – вимірює початковий рівень, перевіряє те, що було вивчено раніше.

Це може бути тестом, бесідою, читанням зразка тощо.

На основі результатів учитель може планувати подальше викладання.

4. Поточний контроль.

4.1. Поточний контроль полягає в оцінюванні рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретних робіт, повноти та якості засвоєння ліцеїстами навчального матеріалу та виконання індивідуальних завдань відповідно до чинної програми навчального предмета і здійснюється вчителями впродовж семестру.

4.2. Об'єктом поточного контролю є знання, сформованість умінь й навичок, самостійність оцінних суджень, досвід творчої діяльності та емоційно-ціннісного ставлення до навколишнього світу. Поточне оцінювання здійснюється у процесі поурочного вивчення теми. Його основними завданнями є встановлення й оцінювання рівнів розуміння й первинного засвоєння окремих елементів змісту теми, встановлення зв'язків між ними та засвоєним змістом попередніх тем, формування і закріплення предметних і спеціальних компетентностей.

4.3. Формами поточного контролю є індивідуальне, групове та фронтальне опитування, робота з діаграмами, графіками, схемами, зарисовки біологічних об'єктів, робота з контурними та іншими картами. виконання різних видів письмових робіт. взаємоконтроль студентів у парах і групах, самоконтроль тощо.

4.4. В умовах упровадження зовнішнього незалежного оцінювання особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Інформація, отримана на підставі поточного контролю, є основною для коригування роботи вчителя на уроці і протягом вивчення теми.

4.5. Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що, зокрема, забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

4.5.1. Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

4.5.2. Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

4.5.3. Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень ліцеїста/ліцеїстки. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з здобувачами освіти індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

4.5.4. Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання.

4.5.5. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

4.5.6. У формувальному оцінюванні, зокрема для самооцінювання та взаємооцінювання, рекомендовано використовувати інструменти з орієнтовного переліку, наведеного у Додатку 3.

5. Тематичне оцінювання.

5.1. *Тематичному оцінюванню* навчальних досягнень підлягають основні результати вивчення теми (розділу). Тематичне оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти забезпечує:

- усунення безсистемності в оцінюванні;
- підвищення об'єктивності оцінки знань, навичок і вмінь;

- індивідуальний та диференційований підхід до організації навчання;
- систематизацію й узагальнення навчального матеріалу;
- концентрацію уваги учнів до найсуттєвішого в системі знань з кожного предмета.

5.2. *Тематична оцінка* виставляється на підставі результатів опанування здобувачами освіти матеріалу теми впродовж її вивчення з урахуванням поточних оцінок, різних видів навчальних робіт (практичних, лабораторних, контрольних тощо) та навчальної активності школярів.

5.3. Перед початком вивчення чергової теми всі здобувачі освіти мають бути ознайомлені з тривалістю вивчення теми (кількість занять), кількістю й тематикою обов'язкових робіт і термінами їх проведення, умовами оцінювання.

5.4. У процесі вивчення значних за обсягом тем дозволяється проводити декілька проміжних тематичних оцінювань. І, навпаки, якщо на опанування матеріалу теми передбачено, наприклад, 2 - 3 навчальні години, вони можуть об'єднуватися для проведення тематичного оцінювання.

6. Семестрове і річне оцінювання.

6.1. Оцінка за семестр виставляється за результатами тематичного оцінювання, з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці. Проведення окремої семестрової атестації не є обов'язковим і здійснюється на розсуд вчителя.

6.2. Гімназист/гімназистка має право на підвищення семестрової оцінки. Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення. Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада навчального закладу. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

6.3. Річне оцінювання здійснюють на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень здобувача освіти протягом року. Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр відповідно до п.п. 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 14.07.2015 № 762 (зі змінами). Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

7. Державна підсумкова атестація

Державна підсумкова атестація (далі - ДПА) проводиться відповідно до наказу МОН України № 1369 від 07.12.2018 р. «Про затвердження Порядку проведення державної підсумкової атестації».

7.1. Результати ДПА оцінюються за 12-бальною шкалою відповідно до критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у системі загальної середньої освіти.

7.2. Підсумкові бали виставляються у додаток до свідоцтва про базову середню середню освіту на підставі семестрових балів незалежно від результатів ДПА. Бали за ДПА виставляються у додаток окремо.

7.3. ДПА з української мови та літератури, математики чи інших предметів зараховується випускнику гімназії на основі сертифікату УЦОЯО (за умови складання ним ЗНО).

7.4. Здобувачі освіти можуть бути звільнені від зовнішнього незалежного оцінювання та пройти атестацію в закладі освіти, якщо вони:

- мають захворювання або патологічний стан, зазначений у Переліку захворювань та патологічних станів, що можуть бути перешкодою для 12 проходження зовнішнього незалежного оцінювання, затвердженому наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 29 серпня 2016 року № 1027/900, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2016 року за № 1707/29837 (за умови подання до закладу освіти одного з документів або копії документів, зазначених у підпункті 1 пункту 2 наказу Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 29 серпня 2016 року № 1027/900 «Деякі питання участі в зовнішньому незалежному оцінюванні та вступних іспитах осіб, які мають певні захворювання та/або патологічні стани, інвалідність», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2016 року за № 1707/29837), та не реєструвалися для проходження зовнішнього незалежного оцінювання з певного (их) навчального (их) предмета (ів);

- за рішенням регламентної комісії при регіональному центрі оцінювання якості освіти отримали відмову в реєстрації для участі в зовнішньому незалежному оцінюванні через неможливість створення особливих (спеціальних) умов (за умови подання до закладу освіти копії медичного висновку за формою первинної облікової документації № 086/3о «Медичний висновок про створення особливих (спеціальних) умов для проходження зовнішнього незалежного оцінювання», затвердженою наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України від 29 серпня 2016 року № 1027/900, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 27 грудня 2016 року за № 1707/29837, та відповідного витягу із протоколу засідання регламентної комісії при регіональному центрі оцінювання якості освіти). Строки атестації таких здобувачів освіти в закладі освіти визначаються наказом директора ліцею.

8. Оцінювання результатів дистанційного навчання.

8.1. Оцінювання результатів дистанційного навчання здобувачів освіти передбачає, що:

8.1.1. гімназисти/гімназистки, які здобувають освіту з використанням технологій дистанційного навчання, обов'язково проходять формувальне, поточне, підсумкове (тематичне, семестрове, річне) оцінювання;

8.1.2. види та періодичність оцінювання при використанні технологій дистанційного навчання визначаються відповідно до форми здобуття освіти (очної, індивідуальної тощо);

8.1.3. оцінювання може здійснюватися за системою оцінювання, визначеною законодавством, або за власною шкалою ліцею (за наявності правил переведення такої шкали до системи оцінювання, визначеної законодавством);

8.1.4. результати оцінювання фіксуються в журналах обліку навчальних занять;

8.1.5. оцінювання може відбуватися очно або дистанційно (з дотриманням академічної доброчесності), у синхронному або асинхронному режимі.

8.2. Синхронний режим дозволяє забезпечити більш об'єктивне оцінювання, проте вимагає відповідного технічного забезпечення у вчителя та всіх здобувачів освіти. Залишається ризик технічних збоїв під час виконання окремими здобувачами освіти завдання, тому слід застосовувати індивідуальний підхід та передбачити можливість повторного виконання тесту (контрольної, самостійної роботи тощо). У синхронному режимі здобувачі освіти можуть:

8.2.1. виконувати тести на платформах NZ.UA, GoogleClassroom, Naurok, тощо за вибором вчителя та з урахуванням можливостей гімназистів;

8.2.2. виконувати письмові роботи, у тому числі диктанти, із використанням відеоінструментів Skype, Zoom тощо;

8.2.3. брати участь в усних формах контролю (усний переказ, читання напам'ять вірша та прозових текстів, презентація та захист проєктів тощо) із використанням відеоінструментів Skype, Zoom індивідуально або в групах;

8.2.4. брати участь в онлайн-уроках та онлайн-семінарах із використанням відеоінструментів Skype, Zoom або в чатах на платформах дистанційного навчання у закритих групах Facebook та ін.;

8.2.5. виконувати інші завдання, які пропонує вчитель.

8.3. В асинхронному режимі здобувачі освіти можуть:

8.3.1. виконувати завдання на одній з платформ (NZ.UA, GoogleClassroom, Naurok, та ін. за вибором вчителя);

8.3.2. виконувати письмові роботи у текстових редакторах (Word та ін.) або у зошитах та надсилати викладачу файли з виконаними завданнями електронною поштою, в один із месенджерів (Viber, Facebook тощо) або іншими засобами поштового зв'язку (за відсутністю технічних засобів навчання або доступу до мережі Інтернет);

8.3.3. писати диктанти з використанням аудіо або відеозаписів, створених та надісланих викладачем;

8.3.4. знімати на відео або записувати аудіо усних відповідей та надсилати файли викладачу засобами електронного зв'язку;

8.3.5. виконувати інші завдання, запропоновані викладачем.

8.4. Результати оцінювання навчальних досягнень рекомендовано повідомляти гімназістам/гімназісткам у такі способи: фіксувати в електронному щоденнику (через виставлення в електронний журнал), надсилати в індивідуальному порядку шляхом використання одного із засобів зв'язку (електронної пошти, смс-повідомлення, повідомлення в одному з месенджерів, повідомлення по телефону тощо).

8.5. При поточному контролі в дистанційному режимі оцінюванню підлягають:

- рівень засвоєння теоретичних знань і практичних умінь і навичок з тем, включених до змістовних розділів та модулів навчальних програм;

- самостійне опрацювання тем;

- виконання розрахунків, лабораторних, практичних і контрольних робіт;

- виконання інтерактивних завдань для поглибленого вивчення або контрольної перевірки знань;
- виконання індивідуальних або групових завдань певної форми звітності з наданням зворотного зв'язку;
- формування понятійного апарату навчального предмету;
- обговорення дискусійних питань в асинхронному режимі (форум, чат);
- формування бази даних навчального предмету за принципами ієрархічної систематизації понятійного апарату.

Поточне оцінювання вчителі можуть здійснювати в усній і письмовій формах, застосовуючи такі його види: тестування, практичні, контрольні, діагностичні роботи, дослідницькі та творчі проекти, есе, усні співбесіди та опитування тощо. Якщо викладач застосовує одну з платформ для дистанційного навчання (NZ.UA, GoogleClassroom, Naurok, тощо), він може налаштувати опцію переходу здобувача освіти до наступної теми за умови виконання перевіреного завдання за вивчену тему. Це дозволить зменшити навантаження на викладача, пов'язане з «ручною» перевіркою завдань, а ліцеїстам - здійснювати самооцінювання успішності оволодіння навчальним матеріалом. Більш традиційний підхід передбачає передачу виконаних письмових робіт (зроблених на комп'ютері або сфотографованих) через електронну пошту або платформу NZ.UA, GoogleClassroom, та інші, один із месенджерів (Viber, Facebook, тощо). Усні завдання можуть бути оцінені вчителем безпосередньо через Skype, Zoom або будь-який месенджер, що забезпечує відеозв'язок у синхронному режимі або перевірені опосередкованим способом через відео або аудіо файли, надіслані здобувачем освіти на електронну пошту вчителя. За відсутності засобів Інтернет-зв'язку, зворотній зв'язок з гімназистами/гімназистками вчитель може підтримувати в телефонному режимі, а виконані завдання отримувати поштою.

8.6. Проведення підсумкового контролю дистанційно може здійснюватися такими засобами (синхронно або асинхронно):

- автоматизовані тести для контролю та самоконтролю результатів навчання здобувачів освіти;
- різнорівневі індивідуальні та групові завдання певної форми звітності (звіт, презентація, проект, відеозапис тощо) з наданням зворотного зв'язку щодо перевірки навчальних досягнень здобувачів освіти за матеріалом, що вивчається;
- оцінювання вчителем взаємодії та комунікації між суб'єктами дистанційної форми навчання в асинхронному і синхронному режимах за допомогою чату, форуму, опитування, анкетування тощо;
- завдання взаємного оцінювання знань, що здійснюється суб'єктами дистанційної форми навчання стосовно один одного;
- оцінювання вчителем результатів колективної співпраці між суб'єктами дистанційної форми навчання з використанням глосаріїв, вікі, баз даних навчальних предметів тощо.

8.7. Підсумкова оцінка за семестр виставляється з урахуванням результатів поточного, тематичного оцінювання, оцінювання різних видів мовленнєвої діяльності, отриманих під час дистанційного навчання та до його початку. Якщо з навчального предмета не передбачено тематичних підсумкових робіт, підсумкова оцінка може виставлятися за результатами поточного оцінювання. Якщо оцінювання проводиться в синхронному режимі, рекомендовано передбачити додаткову можливість його проходження для гімназистів/гімназисток, які не

мають технічних засобів навчання або постійного підключення до мережі Інтернет, а також для тих, у кого відбувся технічний збій під час проходження оцінювання.

9. Заключні положення.

Головна ідея Нової української школи і нового Стандарту – навчання, побудоване на компетентностях. У Законі України «Про освіту» компетентність визначається як динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність, чи іншими словами – здатність використовувати знання і навички у своєму житті.

Оскільки метою освіти є розвиток особистості здобувача освіти, а основу компетентності складає навчальний досвід, тому для відстежування особистісного розвитку кожної дитини, побудови індивідуальної траєкторії формування особистості надзвичайно важливим є правильно організований процес оцінювання навчальної діяльності, особливо під час переходу від початкової ланки освіти до базової.

Компетентнісне навчання вимагає нових підходів до оцінювання здобувачів освіти.

Тож, система оцінювання в ліцеї зорієнтована на:

- спрямовування, заохочення і підтримку здобувачів освіти у процесі навчання;
- допомогу в цілепокладанні власного навчання;
- визначення, наскільки ефективно гімназист/гімназистка досягає цілей, поставлених із метою зростання і навчання;
- розуміння, як і навіщо гімназист/гімназистка навчається;
- розвиток реалістичного розуміння себе як учня.

Головна мета впроваджуваної в ліцеї системи оцінювання полягає в тому, щоб підтримати в гімназистах/гімназистках:

- почуття власної гідності (позитивний, індивідуальний зворотний зв'язок);
- упевненість у собі (підтримка, зміцнення, реалістичність і позитивний зворотний зв'язок);
- самопізнання (розуміння себе як учня, самоефективність), а не просто зосереджуватися на успішності.

Слід розуміти, що оцінювання – це навик усіх учасників освітнього процесу: педагогів, здобувачів освіти та їх батьків. Отже, йому потрібно навчати і формувати правильне ставлення до нього. Заохочення, мотивація, підвищення толерантності до невдач – кожен у чомусь досягне успіху.

Надзвичайно важливим аспектом оцінювальної діяльності є компетентність батьків / осіб, які їх замінюють, з оцінювання. Адже батьки – повноцінні учасники освітнього процесу і повинні розуміти навчання своєї дитини через оцінювання, розуміти, у чому саме полягає успішність в існуючих умовах оцінювання, вони повинні отримувати різнобічний зворотний зв'язок про хід навчання, результати навчання, роботу і поведінку своєї дитини. Така ситуація сприятиме адекватним очікуванням щодо освітніх досягнень власної дитини, побудові дитино-батьківських стосунків на партнерських засадах.

Процес оцінювання повинен стимулювати позитивну мотивацію та саморегуляцію пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Укладачі:

Заступник директора з навчально-виховної роботи

Заступник директора з навчально-виховної роботи

Ольга СТЕПЧЕНКО

Світлана ГУКИШ

УЗАГАЛЬНЕНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

<i>Рівні навчальних досягнень</i>	<i>Бали</i>	<i>Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень гімназиста/гімназистки</i>
ПОЧАТКОВИЙ	1	Гімназист/гімназистка розрізняє об'єкти вивчення.
	2	Гімназист/гімназистка відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Гімназист/гімназистка відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
СЕРЕДНІЙ	4	Гімназист/гімназистка з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, може повторити за зразком певну операцію, дію.
	5	Гімназист/гімназистка відтворює основний навчальний матеріал, здатний(-а) з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило.
	6	Гімназист/гімназистка виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена. Вміє застосувати знання при виконанні завдань за зразком.
ДОСТАТНІЙ	7	Гімназист/гімназистка правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
	8	Знання гімназиста/гімназистки є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати зв'язки між фактами, робити висновки, контролювати власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і має неточності.
	9	Гімназист/гімназистка добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, уміє аналізувати й систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
ВИСОКИЙ	10	Гімназист/гімназистка має повні, глибокі знання, здатний (-а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки та узагальнення.
	11	Гімназист/гімназистка має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
	12	Гімназист/гімназистка має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації та приймати рішення.

**ОРІЄНТОВНА РАМКА ОЦІНЮВАННЯ
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ**

Рівні категорії критеріїв	Початковий рівень 1 - 3 балів	Середній рівень 4 - 6 балів	Достатній рівень 7 - 9 балів	Високий рівень 10 - 12 балів
<i>Планування та здійснення навчального пошуку, аналіз текстової та графічної інформації</i>	Учень/учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; опрацьовує текстову та/або графічну інформацію	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: планує й здійснює навчальний пошук; ставить запитання до змісту навчального матеріалу; опрацьовує й інтерпретує текстову та/або графічну інформацію без істотних змістових і логічних неточностей	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя або інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить уточнювальні запитання; використовує інформацію з кількох джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; порівнює інформацію з кількох джерел	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: планує й успішно здійснює навчальний пошук, не обмежуючись навчальним матеріалом; ставить запитання на з'ясування причинно-наслідкових зв'язків; використовує інформацію з різних джерел; опрацьовує й логічно інтерпретує текстову та/або графічну інформацію; аналізує й порівнює інформацію з різних джерел; критично оцінює надійність джерела й достовірність інформації
<i>Комунікація, зокрема з використанням інформаційно-комунікаційних технологій</i>	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію	Учень / учениця створює короткі усні й письмові повідомлення; відтворює почуту або прочитану інформацію без	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює власну думку й наводить	Учень / учениця створює деталізовані усні й письмові повідомлення; висловлює й логічно обґрунтовує власну думку, наводить

Рівні категорії критеріїв	Початковий рівень 1 - 3 балів	Середній рівень 4 - 6 балів	Достатній рівень 7 - 9 балів	Високий рівень 10 - 12 балів
	прочитану інформацію, допускаючи істотні змістові та/або логічні неточності	істотних змістових та/або логічних неточностей; презентує результати своєї навчальної діяльності	приклад на її підтвердження; презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)	приклад на її підтвердження; творчо презентує результати навчальної діяльності, зокрема з використанням ІКТ (за умови доступності)
<i>Виконання практичних завдань та розв'язання повсякденних проблем із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом</i>	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя або інших осіб: виконує навчальну дію на рівні копіювання зразка її виконання; розпізнає, називає окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: виконує навчальну дію із застосування знань, що охоплюються навчальним матеріалом, за зразком; може порівняти окремі об'єкти вивчення	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, у типових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, пропонує можливі способи виконання завдання або розв'язання проблеми; складає план для виконання / розв'язання відповідно до інструкцій та/або успішно виконує окремі етапи такого виконання / розв'язання;	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб: застосовує знання, що охоплюються навчальним матеріалом, для виконання практичних завдань та/або розв'язання повсякденних проблем у нетипових ситуаціях на рівні свідомого вибору, а саме: формулює проблемні питання, висуває гіпотези; успішно виконує завдання або розв'язує проблему відповідно до інструкцій; обґрунтовує обраний спосіб розв'язання / виконання, спираючись на знання й досвід; може класифікувати й узагальнювати об'єкти вивчення

Рівні категорії критеріїв	Початковий рівень 1 - 3 балів	Середній рівень 4 - 6 балів	Достатній рівень 7 - 9 балів	Високий рівень 10 - 12 балів
			може аналізувати та порівнювати об'єкти вивчення	
<i>Рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності</i>	Учень /учениця розпізнає помилки, логічні або змістові неточності в результатах навчальної діяльності після того, як на них вказує вчитель	Учень /учениця самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб: розпізнає й виправляє окремі помилки та робить часткові уточнення в результатах навчальної діяльності	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб : успішно виправляє окремі помилки й робить часткові уточнення в результатах власної навчальної діяльності; \ визначає окремі труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності й можливі шляхи їх подолання	Учень / учениця самостійно або під опосередкованим керівництвом учителя чи інших осіб аналізує результати власної навчальної діяльності із застосуванням критеріїв оцінювання, успішно виправляє помилки й робить уточнення; визначає труднощі, що виникають у процесі власної навчально-пізнавальної діяльності, та можливі шляхи їх подолання

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

Формувальне оцінювання є складовою освітнього процесу і розглядається як систематичне інтерактивне оцінювання прогресу учнів, тобто таке, що відбувається за умови постійної активної взаємодії всіх учасників навчального процесу.

Метою формувального оцінювання є покращення якості навчання, а не забезпечення підстав для виставлення оцінок.

№	Назва	Опис інструмента
1	Аналіз портфоліо	Перевірка рівня навчальних досягнень за допомогою портфоліо учня. Портфоліо – це підбрані учнем роботи із зазначенням дати, призначення яких – розповісти історію учнівських досягнень або поступу. Портфоліо зазвичай містить особисті роздуми учня з поясненнями, чому обрано ту чи ту роботу і як саме вона показує досягнення цілей навчання
2	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
3	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
4	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
5	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
6	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик. Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
7	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
8	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину – це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
9	Запис у журнал	Учні записують у свій журнал або зошит розуміння предмету, поняття або те, що вони вивчили на уроці. Вчитель переглядає записи, щоб дізнатися чи зрозумів учень певну тему, урок, поняття або вивчене
10	Записні книжки учнів	Інструмент для учнів для відстежування навчального поступу: куди я рухаюся? де я зараз? як туди дістатися?

№	Назва	Опис інструмента
11	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Вчитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
12	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
13	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
14	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
15	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
16	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однихвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті « _____ »?»
17	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
18	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
19	Підбиття підсумків	Форма роздумів одразу після певного виду роботи
20	Підказка за аналогією	Учні мають сформулювати думку на основі підказки-аналогії: (певне поняття, принцип або процес) _____ виглядає як _____ тому що _____
21	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
22	Підсумок або питання на картках	Учитель час від часу роздає картки й просить учнів писати з обох сторін за такими правилами: (Один бік) на підставі вивченого (теми, розділу), опишіть основну велику ідею, яку ви зрозуміли, у формі короткого висновку.

№	Назва	Опис інструмента
		(Другий бік) запишіть те, що ви ще не повністю зрозуміли у вигляді твердження або запитання
23	Підсумок одним реченням	Учні просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
24	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
25	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
26	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
27	Пригадай – підсумуй – запитай – пов'яжи за 2 хвилини (ППЗП2)	За дві хвилини учні повинні <i>пригадати</i> та назвати у правильному порядку найважливіші ідеї, отримані на попередньому занятті; за дві хвилини <i>підсумувати</i> ці пункти одним реченням, записати одне основне <i>запитання</i> , на яке вони хочуть отримати відповідь та знайти одну <i>прив'язку</i> цього матеріалу до основної теми предмету чи курсу
28	Рішення-рішення	Учитель висловлює певну думку, потім просить учнів зайняти сторону, що відповідає їхній думці з цієї теми і поділитися аргументацією. Учні можуть змінювати сторону після обговорення
29	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
30	Семінар за Сократом	Учні ставлять питання одне одному з певного важливого питання або теми. Питання ініціюють розмову, яка триває як серія відповідей та додаткових запитань
31	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
32	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
33	Сортування слів	Учням дають набір словникових термінів, які вони сортують за заданими або створеними ними категоріями
34	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
35	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде

№	Назва	Опис інструмента
		спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в протоколі спостереження
36	Тестування	За допомогою тестування вчитель перевіряє опанування учнями фактичної інформації, понять. Орієнтовні типи тестових завдань: Декілька правильних варіантів Правильно/Неправильно Коротка відповідь Знайди відповідність Розширена відповідь
37	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
38	Усне опитування	Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче: Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____? Які характерні риси/елементи _____? Як іще можна показати/проілюструвати _____? У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____? Як _____ стосується _____? Які ідеї / деталі можна додати до _____? Наведіть приклад _____? Що не так з _____? Який висновок ви могли б зробити з _____? Які висновки можна зробити з _____? На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити? Що ви можете сказати про _____? Що може статися, якщо _____? Які критерії можна взяти для оцінки _____? Які докази підтверджують _____? Як ми можемо довести / підтвердити _____? Як це можна розглядати з точки зору _____? Які альтернативи _____ слід розглянути? Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?
39	Учнівська конференція	Бесіда з кожним учнем особисто для перевірки рівня розуміння
40	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
41	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
42	Швидкий запис	Попросіть учнів відповісти за 2-10 хвилин на відкриті запитання або твердження

№	Назва	Опис інструмента				
43	Шкала Лайкерта	<p>Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся не погоджуюся погоджуюся повністю погоджуюся</p>				
44	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом:</p> <p>три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося;</p> <p>три ключові слова, дві відмінності між __, один вплив на __;</p> <p>три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня;</p> <p>три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати;</p> <p>три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>				
45	Трихвилинна пауза	<p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>				
46	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>				
47	Цифрові інструменти	<p><i>Сервіси для створення вікторин, опитувальників, онлайн тестувань:</i></p> <table border="1" data-bbox="544 1536 1513 1608"> <tr> <td data-bbox="544 1536 756 1608">kahoot.com, quizizz.com.</td> <td data-bbox="756 1536 1010 1608">socrative.com,</td> <td data-bbox="1010 1536 1302 1608">mentimeter.com,</td> <td data-bbox="1302 1536 1513 1608">onlinetestpad.com,</td> </tr> </table> <p><i>Віртуальні дошки:</i> padlet.com, trello.com, twiddla.com, whiteboard.org, realtimeboard.org.</p> <p><i>Мультисервіси для створення інтерактивних завдань:</i> learningapps.org, studystack.com</p> <p><i>Сервіси для створення хмар слів:</i> answergarden.ch, wordart.com, tagxedo.com.</p> <p><i>Сервіси для створення інфографіки та візуалізації:</i> piktochart.com, canva.com, visual.ly, prezzi.com, thinglink.com.</p>	kahoot.com, quizizz.com.	socrative.com,	mentimeter.com,	onlinetestpad.com,
kahoot.com, quizizz.com.	socrative.com,	mentimeter.com,	onlinetestpad.com,			